

ידישעם פאלקסבלאט

אינפארמיאטישעס אָרנא פֿיר פּאָליטיק און ייִדישע אינטערעסען.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. פרענוועראציאָנס-פּריזן דעם בלאטטעס: פּער עטליכע מאנאַטן נאַנצאַהרטיג 8 נולד, האלבאַהרטיג 4 נולד, פּיערעטליאַרטיג 2 נולד. פּער דאָס אַרבעט נאַנצאַהרטיג 10 נולד, האלבאַהרטיג 5 נולד, פּיערעטליאַרטיג 2 נולד, 50 קר	Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken. ייִדישע רייזמאַל וואָכענטליך: מאַנאַט, מיטטוואַך און פֿרייטאָג. אַנצייגען און קאַרקונד פֿאַן נעמינדען ווערען ביליגט בערעכענט. רעדאַקציאָן און עקספּעדיציאָן: בודאַפעסט, וואַרמבאַד.
Felelős szerkesztő: DORNBRUSCH MÓR. העררעסכעפער און רעדאַקטער: מ' ד' ר' ב' ו' ש'.	

דען פאלשען פראָגעטען פֿאַן זיך אבזושטימעל אונד אין דען ריזען דער איבריגען אַרטהאָדאָקסען דעם אַרבעט פֿיר די וועלט אינטערעסען דער שטרענגלייביגען וועלט אינטערעסען צו פֿאַרשפּאַרען.

קאָנפּעסאָנעלע אינהייט אונד פֿערשידע-דענארטיגקייט דער אָרנאציאָן! אונד דאָס ניכט עבען יענע נוכט אונד ננאָרע מיט וועלכער די קאָנפּעסאָנעלע די אַרטהאָדאָקסען בעליקען וואָל-לען? וויר נעוואָרען אַיך ראַכניגער נאָך אַירעם נעשטאָקען שוהים נאָך אַירעם וויללען נאָכטעם-הויזען נאָך אַירעם אלט-פּאַרזישען שניטט - בלאָס די פֿערוואַלונג וואָל אַינע נעמינדען זיין: זאָ לויטען די אונד וויסענע דער נעאַלאָגען זאָ אָפּט נעמאכטען אַנבאַטען, וואָללעט די אַרטהאָ-דאָקסען דיענעס אַנענדערען אַרבעטן דאָן ווירדע זיא אַינע זעלבסטמאָד בענעהען. דאָס זע-הען אללע אַרטהאָדאָקסען ראַכניגער אַיין: דאָ קאָממט אַינער דער וויר פּאַזישען לייטשונגען ניכט בלאָס צען מאָן וועסאַבל ער וועניגסטענס וויר אָפּפּאַ-זיאָן פֿאַן זיך רעדען מאַכען וויל אונד וואַרמיט די אַלטע פּראַוע פֿאַן קאָנפּעסאָנעללע אינהייט אונטער פֿערשידענארטיגקייט דער אָרנאציאָן אַיין.

פֿיר די אינטערעסען דער נעוואַמטען אַרטהאָ-דאָקסען מאַקט- אונד נעוואַננעטלאָזיקייט מיט אַי-נעם וואַרמע דאָזיקענע, וואָס וויר ווירען מיט דעם פֿעלבכענענערען אויסדרוקען "רשעות" צו דעפּיני-רען פֿלענען.

אונטער דיעזעם אויסדרוקען פֿערשטעהען וויר אַינע אַינס פּרוער באַוואַפּטקייט פּעראַכטע שוואַט. דיא דעמינענע דער זיא פֿעראַכט ניכט נור ניכט נעשט, זאָנערען נעראַדעצו שאַדעט; ער ניכט זיך אַבער דענגאָן צו דיעזע שוואַט הער, אונד נור דאָס אַנזעהען אַנדערע צו אונטערנאָכען. דיא "ינגסטע נראָסטהאָט דער 11 נעמינדען דעם קאַר-צאָנער בעצורעם קאָנן דענעלבען קיינע ראָזען ברינגען, דערעניגע, דער זיא צו דיעזעם פֿערהאַנג-ניספּאַלען שריטע פֿערליטעט האַט, דאָכטע ניכט אַן אַירען פּאַרטהיל זאָנערען אַן דיא שטילונג זי-נעם אַינענען ראַכע-וורסעס: דען זאָ פֿערבליע-דעם קאָנן ער ניכט זיין אונד ניכט צו וויסען, דאָס דער ווען דען ער בערעטען אונד אַיך וועלכען ער דיא נעמינדען מיט בעצערעם האַט, אונאַרפּ-האַלזאָם צום שוואַרצען פֿערהאַט אַן דער אַרטהאָ-דאָקסע אונד צור אַינענען שוואַך פֿירט. דער פֿערהאַט וויר ניכט נעלינגען, אַבער דיא שאַנדע וויר זיך צור צייט אַינשטעללען. ניכט וויר דעם אַרדענעפּהירטען נעמינדען וואָללע דאָס ניכט אַרבעט אַרביז בליבען, אַלס אַ לאַ נייטרא אונטער דעם מאַנטעל דער אַרטהאָדאָקסען דאָס אונטערנאָכען דעם נעאַלאָגען צו וויסען, ווען זיא אַעם ניכט פּאַרציע-הען מיט היט אונד האַר אַינס אַנדערע לאַנער צו אַבערדענען.

דיא קאָנפּעסאָנעלע אינהייט אַרנאציאָן אונטער דער פֿערשידענעלע דער אָרנאציאָן ליידען, זאָ לויטעט אַינע פּראַוע אַיך דער צושיפּט וויר וועלכע 11 אַרטהאָדאָקסע נעמינדען דעם קאַר-צאָנער בעצורעם אַירען אַנשלוס אַן דיא רעצי-פּירונג-בעוועגונג קרענענען האַבען זאָללען.

עס אַינס ניכט אַנצוגעהערען, דאָס יעדער דער הערען וועלכע דיעזע צושיפּט אונטערנאָכענע האַבען דיא אָנע אַננעפּהירטע פּראַוע נעלענע נעשווינע דען רייפליך אַבערלעט האַט, בעפּאַך ער זיך נעשטאַכט זיינע נאָענעם-פּעריטונג דאָס אונטער זעטען. אַדער זאָללען וויר נליבען דאָס עס אַן 11 אַרטהאָדאָקסע נעמינדען קיינע ווירען פֿאַן אַרבעט וועלכער בערישונג ניכט, דער ניכט דאָפּאָר צוויקשיקען זאָללען. זיך אַהינעווייטערס נענען וועלכע דער פּרוער זיך אַרטהאָ-דאָקסע אויפּצולעהנען, דעמינענען ענטשנען צו האַנדעלען, וואָס דיא רעכט בענענענען אַרטהאָדאָקסען האַנדעלען וואָס פֿיר אונד רעכט באַקאַנט האַבען? אַינס דעם אַן - אונד וויר קאָנען עס וורכאָיס ניכט נליבען - דאָן פֿעריינעט וואַהרליך קיינע אַינציע דיעזע נעמינדען דען שוועל "אַרטהאָדאָקס" דאָן האַלשען זיא אללע נאָני נט דאָן דאָס אַן שווען, וואָס מאַן אַינער דעזעלבען פּאַך קרעצען צונעמען-שטעט האַט נאָרליך: אַינס דעם פֿעריבאָנדע דער אַרטהאָדאָקסע צו שרעטען אונד זיך אַיין-נורנד-לאַנע דעם קאָננעסעס צו אַננעשטוואַרען. דען וואָס וואַרען דאָס פֿיר אַרטהאָדאָקסע נעמינדען, דיא זיך פֿאַן אַינער וויר פֿעלרעטעס אויפּנעשטעלען וויר אַנדערע קליניקלישע נעמינדען קיינע דעם נענענענע פּערוואַן דאָס פֿערליטען ליעבען, דעם נענענענען דעם פּאַרטיקל אַינע דעמאָנשטראַציאָן נענען דיא פּרוער דער אַינענען פּאַרטהיליאָן. אַינס דעם נעוואַמטען אַרטהאָדאָקסע צו אַננענענען? דאָס וואַרע קיינע דיפּליק, דאָס וואַרע וועדער מאַקט נאָך נע-זינגונג-מיטמינקייט, זאָנערען דאָס נעראַדע נענען-שחיל פֿאַן אַלרעם: מאַננען דעם פֿערשטאַנדענעם

פֿערשידענארטיגקייט דער אָרנאציאָן.

— צו קענענען דער 11 נעמינדען אַינס דעם קאַרנאָר בעצורען —

אונד די ערדענע זיך אַן 11 אַרטהאָדאָקסען נעמינדען קיין אַינציער מאַן, דער נענען דיעזעם אויפּטרעטען פּראָטעסטירט: דאָס אַינס אונטערנאָכער אונד לאַסט נור צווייערליא דייטונג צו: ענטווע-דער וויסען דער נעמינדען ניכט, וואָס זיא שווען אונד פּאַלענע בלינדלינגס אַירעם פּערפּהירער, אַדער אַבער שטיממען זיא אַינס בייא דאָן וואָללען זיא זיך פֿאַן דער אַרטהאָדאָקסע לאָזייטען.

דיא קאָנפּעסאָנעלע אינהייט אַרנאציאָן אונטער דער פֿערשידענארטיגקייט דער אָרנאציאָן ניכט ליידען, וויר דיעזען אַינע זאָסן אַלליין האַבען דיא 11 נעמינדען ווענען זיא אַיזן מיט וויסען אַינע אַבערלענג אונטערנאָכענע האַבען זיך אַרדען אַרטהאָדאָקסען באַראַקטערס ענטקליעט, אַינדעם זיא דיא אינהייט דער אַרטהאָדאָקסען אונד נעאַלאָ-גען אַיך קאָנפּעסאָנעללעם נעביטעס אויסנעשפּאַר-כען האַבען, וואָס מיט דער וועטבענענעלען ערקלאַ-רונג זאָ פֿעלער אַרטהאָ רכנים אַינס לויטעטען וויר-דערשפּירן שטערען, צוויילד אַבער ערזיענעט מאַן אַינס דיעזעם פּאַמאָזען זאָמנען, דאָס דערעניגע דער אַיזן דיעזענע שטערען האַט, דיא נאָנע פּראַ-ווייטע דער רעפּירונג-בעוועגונג נאָני נט קענען דאָס ער עס וואָלל וויסען, וואָס דיעזעניגע נענען דיא אַרטהאָדאָקסען לויטען ער אַן אַינ-ווירדער ליעבעדיגענערייא ענטשנענען-קריעכט, אַינס אַינע 11 אַרטהאָדאָקסע נעמינדען אַלס די ער-סטע אָפּפּער אַנס מעיסטער צו ליעפּערן, דיא רע-ציפּירונג-בעוועגונג בעצורעקט זיא עבען ניכטס אַנדערעם אַלס דאָס נעוואַלזאָמע אויפּרהאַנגען דער קאָנפּעסאָנעללען אינהייט, זאָמנען דיא פּער-ניכטונג דער אַרטהאָדאָקסען.

דיא קאָנפּעסאָנעלע אינהייט אַרנאציאָן אונטער דער פֿערשידענעלע דער אָרנאציאָן ליידען, זאָ לויטעט אַינע פּראַוע אַיך דער צושיפּט וויר וועלכע 11 אַרטהאָדאָקסע נעמינדען דעם קאַר-צאָנער בעצורעם אַירען אַנשלוס אַן דיא רעצי-פּירונג-בעוועגונג קרענענען האַבען זאָללען.

מאנעם-נייאניקייטען.

זיינע מאַיעס טאַט דער קאַניניג טריפּט אַם, 11 דיעזעם מאַנאַט אַיין בעלישונג דעם אָסטערייכישען מיניסטער-פּראַודענטען, נרא-פּען טאַפּע אַיין בירן אַיין, אַם, 11 איניסט זאָל דער מאַנאַך נאָך ל ע מ ב צ נ קאָמען, וואָ דער פּאַלישע אַדעל שטאַטע נראָטע פּאַרצע-רישונגען צור בערישונג זיינע מאַיעס טאַט טריפּט.

אַיזרע מאַיעס טאַט דיא קאַניניג בענאָב זיך פּאַרנעסטען מיטטעלסט סעפּאַראַט-אַפּצונען פֿאַן ווען נאָך קאַרל ס ב א ד. פֿיר דען דאָרטען אויפּנעטהאַל אַירערע מאַיעס טאַט זינד 4 וואָכען אַיין איניסט נענאָממען, נענען ענדע דיע-זעם מאַנאַט קאָממט אַיך קאָנען-קאַניני פּראַודע-יאָ זע פּאַך אַרלעבאַה אַינס אַירערע מאַיעס טאַט אַינען בעזור אַבזושטאַטען.

דיא קאָנפּעסאָנעלע אינהייט אַרנאציאָן אונטער דער פֿערשידענארטיגקייט דער אָרנאציאָן ליידען, זאָ לויטעט אַינע פּראַוע אַיך דער צושיפּט וויר וועלכע 11 אַרטהאָדאָקסע נעמינדען דעם קאַר-צאָנער בעצורעם אַירען אַנשלוס אַן דיא רעצי-פּירונג-בעוועגונג קרענענען האַבען זאָללען.

דיא קאָנפּעסאָנעלע אינהייט אַרנאציאָן אונטער דער פֿערשידענעלע דער אָרנאציאָן ליידען, זאָ לויטעט אַינע פּראַוע אַיך דער צושיפּט וויר וועלכע 11 אַרטהאָדאָקסע נעמינדען דעם קאַר-צאָנער בעצורעם אַירען אַנשלוס אַן דיא רעצי-פּירונג-בעוועגונג קרענענען האַבען זאָללען.

דער אונטערנאָכער אַינס דעם פּראַודענטען ווען דיא עס הייסט, אַם, 11 איניסט נעשלאָסען ווען דען וועגן מאַן נאָמליך ביז דאָהן דאָס באַרשעט

אונד דיא וואלואט-געזעטצע פאלטשאטונדיג-ערלע- דינט האבען ווירד.

דאס אָב ער הויז אונד דיא רעציפירונג, וויא מאן דעם Zsidó Híradó מעלדעט האבען געפרעטער הערפארראגענדע מיט- געלעזער דעם מאנאטגענווענדיגע אונטער דעם פאר- ווענדע דעם נארמען פעדינאנד זייט שיי אינגע בערלינגער באגעבונגען און וועלכער זיא בע- שלאסען, געגען דיא רעציפירונג דער יידישע קאנפערסיאן ענטשיידען געווען דיא שטעלונג צו געהעריג און וועלכער זיא בערלינגער געגעבען דיא דען געאלאגען געגעבען דיא פארענדיקליכע און דורכגעזען זיא אים האנאטגענווענדיגע ענעם שווישעלע וועדערזאגען וועלכעס און דעזענען מיט דיא בעראטונג איבער דיא מיט-ערדע געבאטען ווארדען. שאַנע אים- זוכטען!

פירסט ביסמארק. דער געווענענע דייטשע רייכסקאנצלער, טריפט אבערמארגען אין וויינ און ווא דיא טרוואנג זיינען וועלכע דעם נארמען הערברייט ביסמארק מיט דער ווינגע טראפן הייבט שטאטטענדעס.

טאָד איינעם סערבישען רעגענ- טערן, געטען אים וויא מאן אים בעלגראד געלעטעט דער טערישער רעגענט גענעראל פרא- טיט אים אלטערע און אירען פראטעקטירן און הערצאלא געטראכען, לויט געשטימונג דער טערישער פערעאסאטונג האבען דיא אירענע דע- גענטען אלליין ביי צום צוואנציגעטע טעג נאכ- טען קאמער דיא הערענדיגע געשאפטע צו פיה- דען דאן ווירד דער דייטשער רעגענט מיטטעלסט געהימע אבטייטמונג געוואהלט.

קיינ קרעניג! אין ווענער בלאטט מעל- דעם פאלגענדעם אים אנגעבליך טוענע קוועלע: קאיער אלקאסאנדער דע האט א קייערל בע- קאיער וויל ערלע ווארט אונד האנד דארף בע- נעבען דאס ער איינע רייע פאן יארען הינדער קיינען קרעניג וועלן אונד ערען פירענען האלטען גענעטען, קאיער ווילעלם וואלדעווע צוואנע געבע- פאלע מיט ווארט אונד אנהאלט ערווערעטע האבען.

דיא נייע בעלד-וואהרונג פאר- געטען דיא דער אויסשום דעם אָטענדישען אבערנאנדעטענדיגע דען ערשטען ארטיקל דעם מינע-געזעטצעס מיט איבער מערהייט און גע- נען 11 שטימעס נאכן לויט פאלאנגע דער רעניע- רונג אונגעטאמען. פערשיידענע סאטראיע איה

אבלעהונג דער פאלאנגע איה ביבעהאלטונג דעם "הענדישע" שטאטט דער קראנע און ווארדען אבערלעגנט, דיא אנהייבט זאמטליכער פאלא- נען איבער דיא נייע וואלואט אים אים אָטענדי- בישען אבערנאנדעטענדיגע נונגמעהר געזיכערט.

צור ראבבינער-וואהל אין מא- גענדארף ווירד אויכס פון דאָרט אונטער 18 יוני פאלגענדעם געשריבען: ערשט היינט אים פאן אפגענייעטער ווייטע 66 דער אלט יוד צייטונג, דיא הער אונד דער אומגענענע נישט געווען ווערן איינגעשקאטן וואָרדען דיא איה- ענט בעייטס איבער דער עווענע אבבערעוואהל געטראלט וועלכער דער בעריכטונג בעדארף, וויר געשטען זאָל אים אונטערשעסן דער וואהרטייט אונס נישטעס רום און אירעם נעש בלאטטע צו געווארדען. עס אים אינפארד איינע פערליימונג דעם ענענס דער ענענס דאס פאן דער פארטייא דעם הרבני הופלא מוהר אברהם אהרן בייני מיט אונלישערען מיטטעלן געלאפטט ווירד. עבענזא- וועגט אים פאן דיעזער פארטייא יע אינעם איי- ציגען איה ניר און רייער פערשיפאכען אדער גענעבען וואָרדען. דיעזע פארטייא דיא מער אים צוויי רויטעל דער וואהל-פארטייא מיטלעזער דער געמינדע און פאסטעס האלטען עס מרייא צו דעם ענענסטען קאנדידאטען, וויל זיא פאן דער שטימונג אונד אנהייבט דעזעלבען אבערנאנד- אים פירערע אים אנהאלטליכייט אונד איבער- קום פיר דען פאסטער אירעם קאנדידאטען, הרב הני לקי שאקאני מיט וועלכע אין דעם זאָנע דען זיא פאן קונדוויט איה אים קרוש מירח קענטט, איינע ווייניגע נאכפאלגער זיינע ווירדען פאר- נאכערט.

צור ראבבינער-וואהל אין מאגענדארף אים אויכס פונדעם פאלגענדעם טעלעגראם צוגעקאממען: "הערד סולבראך אים אנהאל- אלא-אויגעל ווארדען און דער היינטיגע גענעראל- געמינדע-פארטייא, מאגענדארף, און דיא אונזערע וויסענעס און ראבבינער-וואהל אין מא- גענדארף ערשט אים 66 יוני שטאטטפירדען זאָל פערטושהען וויר אין דער אָבען דעפעטע איינע מיטטיקאצאן.

ידישע נאציאנאל-טרייע, אים מאגדאורא-סט-אונגאס ווירד אונס בעריכ- מעט און דאָרט אים 8 יוני א מאנע דעם קראנע- נונגס-וויבליאוס זינער געשעסען דעם קראנע

פאן קיינעם איינציגען הויזען דיא אינארישע נא- ציאנאל-פאהנע הערבאירעטע אים בלאג פאן דער פראכטפאלל דעקארירטען סיינאנע, און וועלכע אין איבעראים פיערליכע פעסט- נאָטעטענעס פראנשאטעלעט ווארדען. (אָבערסט נאָלדש מירד) דער געפאלטענע אונטער דעם באראנס הירש האט אין דיא רוישען ווערן וועלכע צור אויפגעהאט זינען דיא קלאַנגען דעם באראנס הירש געשטימט זינען פאלגענדען אויפירן געריכטע: "אייך, איהר זאָהנע איראעלס, דיא איהר צופולסט אונד רוהע זוכעט און דען קלאַנגען דעם באראן הירש, איך אללען ענט- בייעטע איה מיטען בירערליכען געפאלען נורס! עס האט דעם אלטמאטונג געפאלען, אונזערע פאָרפארען איהר וואונדערבארער בארן צו לייטען אונד דאָרענפאללע ווענע ווארעלען צו לאסטן נאָטע אונד קומער וואר איהר שקקואל זייט פיע- לען יאהרהונדערטען, איך אבער האט נאָטע אין זיינער גראָסען נאָדע אונד בארמהענדיקייט נייע ווענע געפירט אונד אירע לעבענסבאָהן געגעבען צו אירעם ציטליכען אונד עוויגען הילד, דער עוויגע האט איה איה און דער פערזאן דעם באראן הירש אונד ערעכטער אים פון אונד דאנמאל געווארט אונד איהן צו אירעם ערלאָנער אים בעדיקונג אונד פערפאלטונג ערנאנט, דאס ער איך איינע שטאט- טע נישט, ווא איהר רוהע זוכעט, ערדאָלונג פירטע, ווא איך איך אונד אירע הילגע אונד דעם גילקעסן לייכטען זאָל נאך שטורמבעוועטען פירטען טא- נען; צו ענדע זינען פאן אירע פלאנגע אונד אירע קלאַנגען - בערענעט וועלן און וואונדערבארעם גראָסארייטעס אונד הייליגעס ווערן דיעס אים! דען איך האט דיא הארער פארעוונג אויסער קאָנע אונד איה געוויירט, דיא ערשטען פירע- ליינגס-באָטען אונד דיא ערשטען פערקונדער דיא- איהר זיא אויסערוואהלט וואָרדען אירעם נאָמען אונד זיא אונזערען אונד ווערעם נאנען פאלקעס צו עדרען צו ברינגען, מיט פאָבענדעם, בעקלאָגענעם הערען בילקעס גענעווארטיג נאכן איראעל איהר פאָרטייא, איך אנדערע נאציאָנעס געבאָטען איך אונד אירע אונטערשען מיט בעדאָרעטע אויפ- מערקזאמקייט אונד (מיטטעם) מיט אונזער שוויילנאמען, דארום זייר שטארק אונד פעסט; זייר בראו אונד געבראנט איך נוט! פערשעסען איה- רע ארייט מיט פלייס, מיט דעם שווייס אירעם אונגעזיכטס, האנע מורען; ערפיללט פירינג דיא בעפעדלע אונד אָנאָרדונג אירער פאָרענענע- טען; זיא איך מיט ראטה אונד הילפע בישטענען

קאָנע ניכט עס נאך און נאָכן ענלאנד? צוואנציג! דרייסיג! נעכטס נאר אן פיעציג! ביא דיעזען פיעציג מיסטען זיך זאָל דאס נאנען געקאָנע דער פראדיקטן נאָמען אונד באַקאנע בעשטינען; נון! דער דאס דער פאלא דער איינציגע נישט פערנעס האסטען, אים דער נאך און נוסען אומשפארטען האר, מערה אים צוואנע פאן אונזערן רייכען צוואנציגעטענען די האסטען האבען אונד האבען ווערדען וויא קאנע נאך זאָל אונען; ווי געווארדען דען וואהל- שטארק? נאך מער אבער! ווענערס זיך דענן דער רייכע אן אונס? געוויס ניכט! אבער דער, דער שאן און זיינען פערדאלטעסען צערייטעטע אים, ווסט זיך הויך אונס צו העלפען, זאָל אים ער אים, בע אַר ער צו אונס קאם אבער ניכט הויך אונזערע שולד, וואָרען עס נון ליינען, דאס אין דער לעצעטען צייט, א פיעלע אירעליע געשייטערע פארליסטען געליסטען האבען, ווערדען איהר האַבבוירדיגעס הער, געליסטע געווארטהיילען קאָנען, אלס אן; איך האבע הייער נון צו זיינען, דאס, וואס זיינע פערליאָנען האבען, ניכט אין אונזערע האַנדע פארטאָנען אים פראנע איה אבער, וואָרען דען קאָנע אונזער פערטענען פאסטעס און אנטוואַרטע אן איך; הויך אנגעלייטענע ציינען, יא, וויר גענען ווענען! וואס איהר דאָרן צו שטעלען? ער פאן אונס לייטה, בעוועלליכע און אונס נען, דאס נעמען ערליכע עס, יא זינע איינע סאסטע פערטייטונג פיר אונזערע דיענסט- פארטייטונג, אונד מוכען קיינען אים, האסטען זיך קיינע ציינען; וואָסאן וואָרען זיך לבען, און האסטען שטייען בעזאלקען אונד דעם אויסעראַרענליכען פאָרערונגען געניגען, דיא זיא הייבט פאן דער קראנע אן אונס נעכטעס ווערדען? (פאָרענענענע פאלעס)

גליק אים ניכט מאן אונס שולד, אללעס אנהייב מיסטען וויי געשייטעטע האבען וויר זינע דער אלגעמינע זי- העקאק, האט ניר נאר ערשט אינפאל און וויר אין וויי קליינעס אונזעכע גענאנען, דא שייט גליק אללע וועלט גענען אונס אללע לאָס, אונד דעם געשטעטליש פראנס דיא שולד דעם איינזעליגען, דאס הין אונד ווערדען אין זינע אונדערליך האנדעלט, ווער וויר דאס ליינען? דאס דער איבערפארטהיילטע דאן לאָסט אונד קלאנט, אים נא- טייליק, אונד דאס דאן דיא לייטע אללע ווערן פיר בעשטינער געקלאָנען איה אונזער שקקואל, דאס אונס נון אינפאל אויספילטע אים, וויר זינע איה און געוואונטע האט געווא- טהיילט אונד אונזערעם פערדאטען צו ווערדען, דאס וויר אונס אריבער ניכט מער וואונדערן, זאָנערען עס שוילל ערשאנען ווען אבער אין אן ערדאָבענע נייטשליכע הער, אין אן האַנעטשעללעכער פאסטעסענע מער, וויא אירע האבבוירדען, אונזער פערלייטערען נליבען שנקעס, וויר דיא פערטייטונג פלייסט אונד שוואנענדיגע אים, אונד ווען איר זיינענדיגע פיראָנען גענומען, איר ניר שטאנען וואָלען אונד דאָרן אירע פירדע האבען, שווינגען מיכס אונד איהר הויך דיעזען ניכט אויסצייכען ווירד, עס שרייבט אן דען פאך איינעם האָנען הערן פאן אן נאָכערע געריכטקייטס- לייכע אונד אן העללעס טעם און זינע ניר אים פאר ארטיקע אונזער אונד ווען אירע האבבוירדען אונזען איינע אויסעראַרענליכע שנקעס, וויר איהר אן דאס פאלישע דער גענען אונס אויספארבאטען שוועלונגען קלאי ווערדען, וויא דער טאג, דער הייער דען פערטענען הערין שיינע, איהר האלטען מיך פיר רייך, אונד איהר וויל אונטערשען, איה זיא עס, וויא פיעל רייכע ווען, דיא פאן וויר קלייך רייך גענען

פאילעטאן

פאך 700 יארדען

היסטארישער ראטאן אים דעם ענדע דעם צוואַלפטן יאהרהונדערטעס.

דאס געריכטע נאָטע אים פערטענען און ערשטען מיט פראַטעטע מינען, אין אירער ווען מיכס פיעל ליערען, ער טאנ ער אנטשעללעק וויא ער ווילל און דאס טאן איבער עשוואס ענען איהן אויסצוברינגען.

נעמען גענעריקט, פשאַרן דער בישאָף, געשטע- טיט ניכט, וואס ניכט צו רעכטפערטיגען אים!

בייא מינעס לעבען אונד בייא מינעס גענוהייט שוואַרען איהר אונדערנעמען גענעריקט, מאן טוט אונס אונ- רעכט דער בעסטע בעווייז אים, וויר יא ניכט רייך זינען.

וואָללט איהר מיר פאָרדערען דאס איהר אים וויר? איהר וועכטס, גענעריקט, זייר זאָל אונען פערטענען? דיא וויל איהר ניכט אונזען ערווערעטע דיענען, איהר האבע מיר מיר ווערן טוהע אונד הייסעס שווייס איינעם ערוואַרען, אונד אונזער ענלאנד פערטעט? מיין עלטער אונד האבבוירדיגסטער הערד! נעכטעס עס מיר ניכט פיר אונזע ווען איהר מיר אונד ווען פערטאָנאָרעטען, ווא איהר אונ- זען?

דיא איינשטענענע אבאנענען וויר, און פער- לנאנען, דער אפאנאנע דער בירדען לויפערען אָפאנע נרא- פיס צווענענעס.

— הערן 7 לארונגען אין זאנא: אין דער דראקסטען לאקאטעווע זינד אס. 29 מאי דאס נומערן 28, 29, 30 אונד 48 הערונגעןאקסטען. — הערן 10 א' אין טאקסאמאזא: געמישטע ראסוועל עשיינען ביא אונס ניכט. — הערן 11 לאנדרא און צעניגא: ווי ווערדען איבער דא אונס, וויא ביזווער, נאכן אויספירליך בעדיכטען, דא דעסאמאצין דער הער-עמאלאטע וואר אס לעקסטע העכסטא און אוועקען ביים פאנאמעניסטע. דער אידע וויא וועט, וויין פאליסטעס: געשיפראכען האט. — הערן 12 וועגן און באקאנא: בעשאפטען דאנקער דען עכטאמא. וועגען מאנעלס און רוים מוס דא בעאנט. ווארטונג אללער אריבען אנפראגען פון נאכטע נומער צוריקבליבען.

לאקאטעווערונג פאם 15 יוני

פראג	39	9	8	50	53
לעמבערג	52	57	39	24	75
הערמאנשטאדט	2	46	37	39	62

קאקורו.

אין מיניגע גליל איז דער פאסטען אייגע שוואך ובוך, קרא ובעל תפלה מוש דעם וואכענט-ליבען דעמאלט פאן 4 ביז 5 גולדען זאפארט צו בע-זעכטען. בעווערבער מאנען אידע דאקומענטע און מיניע אדעסע איינענען.

יעקב יוסף ניגם. אבדוקי טשאבא ווהלי. Günsz Jakab, Rerabbi, H.-Csaba (Borsod m.)

בעקאנטמאכונג

מייען געדרעקן קינדען אונד דעס פ' ס' פובליקום בעדעע און מיך היינט צור פריינטע צו ביניגען דאס און מייען אין דעסען געלייבטע נייע בוכהרוקקעוויא בעדייטענדע פריינטע מיט איינער אויסגעדיינטען פאפער-אנדלונג בעדייטענדע אונד דעראס איינעייטיגע האפט דאס און און דער לאגע ב'ן אללע אנשפרינגען בע-טרעסע העבראישער, אונגארישער, דייטשער אונד רומאנישער דרוקקארטען מיט געשאפןאללע אויס-שטאטונג אונד אין דען פרייטייעסטען ארטן. בונד-דרוק און ווי פראפט צו ענייגען.

האכאנטמאכאל מאיר ראזענשטיין. דא אין דעסען געשאפט פאן טון און מוש מיניגע בודערע אין קאפטע פירע, לויפטע יעצטע דא פרימט:

Rosenstein testvérek (Brüder Rosenstein) Deés.

דען דרוק פאן יידישען ווערקען (ספרים) זאקאל און סרובע אלס און שוין בעווערדען ווי ביליג אונד בעווערדען שאן.

קליינע אנצייגען.

אין דעווער הויך קאסטע יעדעס איינפאכע ווארט 2 ק' יעדעס מיט 5 פ'עס טען בויכשטאמען בעדדרוקקע ווארט 8 ק'. אויס דא אונטע און מיט איינער דייטשליכע אדעסע אונטע אונטע דא אונטע דא אונטע פארמאט 80 און שטעטעל-בעדער ענטוויקעט ווערדען. — אויסקונסט איבער דא אונ-צייגען עטהיילט דא אונטעסראשאן אונטעסען כלאסטעס יעדעס אונטעסעלד; שריפטליכע אויסקונסטע ווערדען יע-דאך נור געגען איינענענע דער נאךהינדען פאסטארקע עטהיילט.

אוישפריטען

פון בעדער, העבראיש, דייטש אדער אונגאריש אין פארא אדער אין ווערדען, אויך מיט אכאטאטיקאן, ווערדען און באשטימען פרייען פראפטעס. בעשעלענען זינד אין דא דעראקאן דעוועסן כלאסטעס צו זיכטען.

און פיישרעכען; ווי זינד אבער יודען, וועגן וויא און פראוורטיילען, און דען ערדאן פראגע ניכט דא-נאר זאב ווי ווען אדער כריסטען, רעפובליקאנער אדער מאנארכיסטען זינד אויך וויסס נור דאס איינע ווי זינד ריכטער? — אים צוהארער-פובליקום בעפאנדען זיך פריינדע דרימאס, וועלכע דא ווערדע דעס שטאטמאטאנאלאס וויך צווישענרופע אונ-טער בראכען, וועטהאלב דער פאזיטענט דען וועלט ריימען לויט. — דערהאלבטע דרימאן היילט עבענפאללס איינע רעדע, וועלכע ער פאלגענדער-מאסען שראפט: "בעדער מיט דען יודען! דאך פראקטיקאן! — דרימאן ווארדע דען דריי א מ-ג נאכערן נעפאלנדיג, אויסדעס צו טוי-זענד פראנקס נעלדשטראפע אונד צור פערפאפענטליכונג דעס אורטיילס אין אכצנט צייטונגען פראוורטיילט וואס עבענפאללס מיינען פראנקס קאסטע. שליס-ליך ווארדע אים אורטייל אויסגעשראכען דאס דרימאן דאס געריכטלאטע אורטייל אכט מאנע הי-נ-דאך אן דער שפיגע יוניגע איינענען כלאסטעס פערפאפענטליכען מיסען, ביא זאנטיגער שטראפע פאן מיינע פראנקס פער טאג. — דא פיינע דרימאס בעריסטען דען פראוורטיילטען מיט דערימאטען רופען: דעס לעבע דרימאן! אונד נייע-דער מיט דען יודען! דא פאלגאייא מוסע איינטייל-טען אונד פראוורטיילטען איינע רודע-שאפער, דאונטער צווייא קאטהאלישע נייט-ליבע.

פאדער טעלעראמע פאם געשטיינע דא-מוס מעלדען צו דעוועסן אויסוועקן ערדענענען פראגעסע נאך פאלגענדעס: אללע צייטונגען בע-כריסטען פיידיג דא פראוורטיילונג דרימאס, וועלכע זינד דען קאנז דער פערלימונג געגען. דרימאן האט צוואר אין בעדייטענדעס פערמאנען אבער פאן דעס אומשטאנדע דאס ער דאס אורטייל און 80 צייטונגען איינריקען אלסטען ווי ווער דע עכטפילדלך געשראפען, דען דער געריכטסדאך האט דא געביר פיר יעדע איינשאלונג דעס אומ-פאנטיימען אורטיילס אויך מיינען פראנקס פעס-טען נייעמאס.

דרימאן האט דא ניכטניקייט-בעשוועדען געגען זינע פראוורטיילונג איינעבראכט.

בייעפאסטען דער רעדאקצאן.

נאך זינעבענדרען: אויך דעוועסן פאנע וויד ווארטייליך אים פארלאסטע נאכטעסן ביא דער בע-האנדונג איבער דאס שאק-געפאללי צור בעשפרינגען קא-מען דאן ווערדען ווי איבער דען ענטישערדען אויסאגע בעריכטע. — הערן 11 אין מאטסורדאך: דא איינעס דעס בעשפרינגען לויטען: מארקס פיישרע און סאקא, נאחערן אויסקונסט עטהיילט ער זעלבסט. ווערן 12 א' ביז א' פריינטע: ווי האפט דאס פיער-מאלע נהי שפאט, נא' ניכט איבערדען; אבער ווי מוסטען אויסער איינען נאקען טייל דעס הייסע אונטעס כלאסטע דאז אן אנשפוך געדרעקן ווען ווי אללע נאכען גרייזען יענע כלאסטעס פריינען וואללטען. פאן איינעם הרוק-עטהילדע קאנן וויא בעשפרינגען ניכט דא ווער זיין, דא דער שניטער עטהיילען קאנען אונד דערוועלדען ציילע זיך פיערמאל ווערדעיהאלט. — שריפטע 1000 איינעס ענטישער, מוסען ווי ערס דא אויסווען לעזען אונד פרישען. דא דאס פריינטע ווי וויססטען ווי אונטען שווערליך איבער אללע מאטורקע-פאנען בעשיי צו נעכען, דא איינען זעלבסט וועקעל פאקאטען. — הערן 11 פ' אין טאמא: ווי האפט בלאג בעריכטע דאס הער ראבבער נאכפעלד דא פעסטרעדע היילט. נון דאס איז דאך טאמא! — הערן 12 ראקענבערג אין קאנא: דעוועסן עטהיילט פיל לויט בעשפרינגען אונד נור דאס איינעסען וועניגע רעדעס קאנען ווי ניכט פארשפרייטען ווי בישען אום אונטע דער פיערע אונד טעמער דעס לאזען. — הערן אבר' ראקענבלאך אין בערזעווע: נומ 61 אים פערטעווען. — הערן 14 קליין און פאקאט: דא וויד זיך ערס ענטישער, ווי ווערדען יענע דריי אריבער בעריכטען אידע פראטעסטאן ווארדע ב'ן 1 קאטענע פריינעקע, דא דאס אום 50 ק' מערע נעקשק האבען. — הערן 14 וועוועל אין מ-טענט: הערן 15 ניכט מער. הערן 11 האבען ווי נעקשקע.

ציעהער באהרענד. דארויף ליעק דער רייכער דאפאן אונד הער אפגענוים. דער און פערפאלטע אונד קאנטע ווי ניכט ערריכען. דאס אויסוועקן אונד דאס בעשפרינגען, וועלכע דעוועסן פאקאטעס און איינעס ארטע, וויא אכטבאר הערפאדענען אונד בעדייטליך. דער פערטעווען וויד האפטענליך נעכטאכט ווערדען, דען הער אפגענוים קאנטע זיין אויסוועקען ציעמליך גענויא אנטענען.

אין זעלסטע ער פאנען (אין דער אכטבאר דעס פראטעס פראטעס) סאך דאס אים ווענער אללעמיינען קראנ-קעהווע בעפרינעט זיך נענענעווארט און פאנענעט וועלכע דאס לעבראפטעסע וויינעטעסע דער ארצטע אונד שטודירענדען ערוועקט. עס איז דעס אין 65-האנדער מאנן דער אין דער מ-1 נומע ניכט מער אלס פיר צעהן פול-שילא נע דאס. איינע אונטע פערלאנגט-מונג דעס פולעס ווילל האפראטה פראפעסאר דאס יעצטע דאס ערסטע מאל בעקאמטעס האבען. דער פול דעס פאנענעטע פוהלס זיך וויא אין דקעה שטארער איינענדראט אן. אלס אור-זאכע דעווער עקראנאקונט-פארס ווי אללעמיינע זאכעס און ארבעט סא באקרויכען בעטראכטען יעדאך איז דער אן רעדע שטעהנדע פאנענעט נאר קיין ריכטער. זיט דעס יארע 1848 בע-מיינען דאס אונטע פערלאנגט-האנדעיק אונד האט-טע ווער פיעל מיט ב' ליי פאר בען צו שוין זי דאס פראפעסאר דאסען און איינע "האנטישע בלינדענאנטע" אלס פראקטיש-אורזאכע דאכ-טע: דא נאחערן אונטערזוכונג בעשאלאטע אלטבאל דעווע פערמוטונג.

נעוויסטער) אס לעכטען אונטע אום 2 אונד נאכטימאנס נינג און אלשויליך אין שטודירעטער נעידער. דער אונטעוואהליך העפטע האנעל-שלאג דאס און דעווער נעמיינע אונד אין דער אונטענע דערוועלדען נאקען שארען פראוורטיילען. — אים קאשוו וויד געריכטע: אס מיינען פאנענעטען נאכטימאנס נינגען דאך 4 שטודען אינאונטען בעוויסטער מיט-האנטישלאג אונד העפטעסע נוס-דענען בעדיי-טע דען אן דען זאמטען בעדייטענדען שארען אריכ-טעטע.

אויס דעם געריכטס-האלע.

פראצעס גענען איינען אנט-סעמיטען) אין דעם פאן אינס און פארינע נומ-מער מוסטענעווארטע פערלימונג-פראצעס גענען דען פראנצאזישען אנטעמיטע-פריינדער דרימאן דען דאס פארינע שווארצעס פארינעטען און אורטייל געפאלט. אלס קלאנער טראט דער וויא פראוורטיילע דער פראנצאזישען קאמטער אונד רעפערענע דער פארינע פארינעטען הער 11-12 דא א אר. גענען דעווען האט דרימאן און זינעס כלאסטע דאס בעשולדיגע ערהאבען דאס ער בעשפרינגע-נעלדער אונטענענען האבע דען דעווע בעשולדיגע אויך נעמיינער פערלימונג בע-רוחט ווארדע דורך וויא איינעסען אונטען ציינען קלאר ערוועקען. דער פערטעווען דעם קלאנער דער עהעמאלע מיניסטער דעם איינערן וואל-דע-קראמא אה היילט אים נעכטען אונטע איינע פערטעווענע דעווע גענען דען אנטעמיטעס אונטע ער ווען דארויף זיך, דאס אים לויפע דער פעהאנר-לונג ניכט און איינענע בעוויי פון דא פערליי-טע ווערדען אונד ער זאמטע: "דער אנטעמיטעס ווערדען דעם ע-ה-א-ב-ש-ניידונג אלס גע-ווער בע. אללע אנטעמיטעס דא אין קאנע זינד געוואהנטיש-פערליימער" — נאך פאנען שארפע שפראך דער אפגעטליכע אונטע פראטעסטאנאלט קרופ. דערוועלדען זאמטען דרימאס אנטעמיטעסע שריפטע עטהיילטען און איינעס לעקשקאן פאן פערלימונגען, ער בע-טויבט און אונטענען ערוועכען. ער נאכערע עס אים אן דען קראמא אכטע בעדייטענע ער יע-דען אלס יודען; זאכא נאפאלעאן אונד זינע פאר-שאלדען שטעלען ער אלס יודען און. זינע מיניע הארען געווען ער אלס אום הייסען וועגן ווי